

Dalton *Visie*

TIJDSCHRIFT VOOR DALTONONDERWIJS

Vervroegd examen?
Ouderbetrokkenheid onmisbaar voor daltonscholen
Verwonderen onze leerlingen zich genoeg?
Interview met Birgit Broeders
Superchefkok Jeroen

JAARGANG 9 NUMMER 1
SEPTEMBER 2020

Leerdoelgericht werken

Dirk Jan de Graaf

Dirk Jan is projectleider onderwijsvernieuwing op CBS de Grondtoon in Bunschoten

Op CBS De Grondtoon in Bunschoten wordt er gewerkt vanuit de leerlijnen, waarbij elke les een leerdoel centraal staat. Dit betekent dat niet een vaste volgorde in een methode of adaptieve software het lesaanbod bepaalt, maar dat de vakspecialisten hier zelf een planning van maken aan de hand van het functioneringsniveau van de leerlingen. Daarnaast hebben de leerlingen zelf keuzevrijheid in het wekelijkse lesaanbod op basis van interesses en talenten.

Leerlijnen als uitgangspunt

De methodes, materialen en software worden als bron gebruikt om leerlingen een leerdoel te laten verwerken of oefenen. Het werken vanuit leerdoelen en leerlijnen heeft het eigenaarschap van de leerlingen enorm versterkt, doordat zij zelf een overzicht hebben van de doelen waaraan zij werken en ook inzicht hebben in welke zij al behaald hebben en waar ze nog aan moeten werken. De leerkrachten op CBS de Grondtoon hebben allemaal een eigen specialisme en geven aan alle niveaus 4 tot en met 8 les. Deze vakspecialisten hebben hiermee kennis van de gehele leerlijn van hun eigen vak en/of deelgebied.

Ontwikkeling via spelvormen.

Het inzicht in de leerlijnen per vak hebben ervoor gezorgd dat er goede keuzes gemaakt kunnen worden over de leerdoelen die de school belangrijk vindt in het aanbod en welke passend zijn voor de leerlingen. Er is per vakgebied een curriculum vormgegeven en deze wordt per niveau voor de leerlingen in een jaarplanning weggezet. Voor het dagelijkse lesaanbod wordt er continu gekeken naar de beheersing van de groep, maar ook naar de individuele leerling. Aan de hand daarvan bepaalt de leerkracht of iets herhaald of extra uitgelegd moet worden en wanneer een leerdoel door een leerling daadwerkelijk behaald is. Het tempo, de instructie en het onderwijsaanbod is hiermee continu aan verandering onderhevig. Dit vraagt van de vakspecialist een flexibele en democratische houding naar de leerlingen toe. Zij zijn mede eigenaar in het vormgeven van hun eigen onderwijsaanbod.

MijnLeerlijn

Het inzicht in de leerlijnen en het behouden van het overzicht van de leerdoelen, wordt verkregen via een digitaal programma genaamd MijnLeerlijn. In MijnLeerlijn is iedere leerling aan een passend niveau gekoppeld. Dit kan per vakgebied of zelfs deelgebied verschillend zijn, afhankelijk van het functioneringsniveau van de leerling. De leerling krijgt in zijn Persoonlijk LeerdoelenPlan (PLP) automatisch alleen de leerdoelen die passend zijn voor zijn niveau op ieder vakgebied. De leerlingen hebben allemaal een eigen rooster en worden uitgenodigd voor de lessen die voor hun op niveau zijn. Na de instructie bij een leerdoel, wordt er door de vakspecialist verteld hoe een leerling aan het leerdoel kan werken, zodat deze uiteindelijk beheerst wordt. Denk hierbij aan de oefeningen die gemaakt moeten worden, wat er beheerst moet zijn en hoe het getoetst wordt. In het programma van MijnLeerlijn kan de leerling in het

Aanvullende ondersteuning. Alle beelden: CBS De Grondtoon

overzicht van zijn persoonlijke leerdoelen, via de chat contact maken met de vakspecialist om zo om extra hulp te vragen of te bewijzen dat een leerdoel behaald is.

Dankzij het overzichtelijke inzicht in de voortgang ten opzichte van de leerdoelen is het mogelijk om leerlingen te clusteren in (niveau)groepen. De eerste instructie is veelal aan een hele niveaugroep. Daarna is de oefen- en verwerkingstijd aan de hand van behoefte van de leerlingen.

Doordat wij als vakspecialisten constant inzicht hebben in het aantal leerlingen dat het doel nog niet heeft behaald, kunnen wij extra instructies of begeleiding organiseren. Daarnaast bieden wij leerlingen die het leerdoel hebben behaald uitdaging, verbreding of nog niet behaalde doelen aan. Dankzij het leerdoelgericht werken en MijnLeerlijn kunnen wij per leerdoel convergent differentiëren. Het lukt ons ook om leerlingen die creatief of sportief zijn, meer tijd te laten besteden aan dit soort vakken. Deze vakken staan als keuzevakken open en kunnen door de leerlingen in het wekelijkse aanbod gekozen worden.

'Je talent is wie je bent!'

Naast het vaste aanbod van de leerdoelen uit het curriculum, kunnen leerlingen ook aan eigen gestelde doelen werken. Deze kunnen te maken hebben met talenten, interesses of hobby's. Dit wordt meegenomen op het portfolio van de leerling en eventueel omgezet in een concreet eigen leerdoel. Wij willen de leerlingen de eigen talenten laten ontdekken, herkennen en vergroten. Het motto van de school is niet voor niets 'je talent is wie je bent!', Dit doen wij door ze bespreekbaar te maken en specifiek te benoemen. Daarnaast organiseren wij talentlessen waarin talenten ingezet kunnen worden bij allerlei opdrachten. Voor de benamingen van de talenten gebruiken wij de termen van de 'meervoudige intelligenties'.

'Stil lezen' blijft een onverwoestbare, fijne werkvorm.

Inmiddels zijn wij 3 schooljaren bezig met ons onderwijsconcept. Wij zijn nog niet klaar, maar hebben een solide basis gecreëerd met prachtige voorbeelden en resultaten. Neem de leerling die nooit naar school wilde en nu graag komt, de leerling die met een VMBO-Basis advies vanaf een andere school kwam en straks met een VMBO-T advies vertrekt of de onhandelbare slimme jongen die nu het sociaalste blijkt te zijn van allemaal. En dit zijn geen uitzonderingen merken wij steeds meer binnen ons team.

We hebben een bijzonder schooljaar gehad, waarin een deel vanuit huis gewerkt is. Voor ons en de leerlingen bijzonder, maar het is indrukwekkend hoe goed ons onderwijsconcept thuis door kan gaan. De leerlingen, van jong tot oud, nemen de verantwoordelijkheid over het leer- en maakwerk. Ze zoeken zelf contact, net als op school, met de leerkrachten en weten waar staat wat ze moeten doen om een doel te behalen. Prachtig om te zien en mooie vaardigheden voor later!

De leerling legt uit, de leerkracht luistert.